

"גליה יקירתיו"

הדף שהגשיה אמפ"ל ב־2 בנובמבר 1982
לדשות לגיריות העד האמריקאית, האס-אי-סי, היה אמנם דוח שיגרת, דוח כספי תלת-חודשי ליום 30 בספטמבר 1982, אולם המיפטים שהופיעו בו לא היו שיגרתיים כלל. הדוח הציג דוח נאה ביותר, יותר מ־13 מיליון דולר, לתישעה החודשים הראשונים של שנת 1982 (לעומת פחות מ־6 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1981).

שלשה ימים יותר מאוחר התכנסה מועצת המנהלים של אמפ"ל והחליטה לכנס כעבור שיבוע שבועות, ב־30 בדצמבר 1982, אסיפה כללית של בעלי המניות, שבה יוחלט על ביטול זכויות ההצבעה המיוחדות של המניות, שבאמצעותן שלט עד אז בנק-הפועלים באמפ"ל.

היה זה תאריך משונה למדי לכינוס אסיפה כללית. יום שבו תזיה ניריורק לא רק נתונה, קרוב לוודאי, בשלג עמוק ומקפיא, אלא יום שבו עשויים להופיע רק מעטים מבעלי-המניות, בהתחשב בכך שמעייניהם יהיו נתונים ב־30 בדצמבר הרבה יותר לחגיגת הסילוסטר הקרבה.

מה שהיה הרבה פחות בלתי-צפוי היה מה שיקרה בעיקבות החלטה זאת למניות אמפ"ל. היה ברור כי הביקוש למניות יגדל, ובראש המבקשים יהיה בנק-הפועלים עצמו. כי מרגע שיאבד את מניות השליטה, הוא יצטרך לקנות מניות רגילות בכמויות עצום, כדי שלפחות בצורה זאת ייחזר לעצמו את השליטה על אימפריית ההשקעות.

170% בשיבוע שבועות. וזה, אכן, בדיוק מה שקרה. בתוך ימים מן החלטה על כינוס האסיפה, החל בנק-הפועלים רוכש מניות אמפ"ל על שמאל ועל ימין. כפי שאפשר לראות מריווחי-החובה לרשות לגיריות העד האמריקאית, רכש בנק-הפועלים בראשית נובמבר 300 אלף מניות, ואותן הוא עוד רכש במחיר נכבדה של דולר וחצי למניה.

כעבור 50 יום בלבד, כאשר רכש ב־30 בדצמבר 220 אלף מניות, כבר שילם ארבעה דולר למניה (עלייה של 170% תוך שבועה שבועות).

ואז בא המיפטה. הוא בא בצורת עשרה מיפטים קצרים, שהודפסו על נייר חלק, ללא תאריך וללא כתובת, ואשר מרענו אל "גליה יקירתיו". גליה יקירתו הייתה גליה מאור, המפקחת על המניות בבנק-ישראל בירושלים.

כאשר נחת המכתב הקצר על מיכתבה של הגברת מאור נלישכתה בבניין בנק-ישראל החדש, הוא משר מייד את תשומת-ליבה.

כותבת המכתב, שהציגה את עצמה כשוש אברמוביץ, הזכירה למאור את לימודיהם המשותפים בבית-הספר היסודי והתיכון, היא סיפרה במכתבה שבעוד היא שמחה לשמוע כי גליה עשתה חיל, היא עצמה עדיין ממשיכה, בעצלתיים, בלימודיהם המשך שלה במינהל-עסקים.

וכאן באה ההפתעה הגדולה של המכתב, שוש כתבה כי לפני כמה ימים קיבלה מכתב מחבר. הלומד מינהל-עסקים אף הוא, אך בארצות-הברית. הוא

יראס-איי הראל-אורית, שיעקב לוינסון היה נשיאה. לעיתים אף ניתנו ההלוואות האלה בריבית שעלתה אך בשמינית האחו על שער הריבית המגדל ביותר התגו בהלוואות בין בנקים ובין עצמם.

בנק-הפועלים

נומנים קומפני

למעשה, חברת נאמנות של הבנק בלונדון, שבה הופקד שטריה-העברה הפתוח של מחצית מניות חברת טכנולוגיות (של יורם אלמוגי ויוסף ורדי), תמורת הלוואה של 18 אלף דולר, כאשר לא נפרע החוב, הועבר השטר, תמורת תשלום החוב של 18 אלף דולר, לחברת יראס-איי של לוינסון, שוכנה בכך (ורד) הבעלות ב־50% בטכנולוגיות, שבבעלות היו 4.625% ממניות חברת-ההשקעות גרנית הכרמל) בעקפין, בבעלות של 4.625% בסנוול. בעלות שאותה מהירה לממש, תוך זמן קצר, תמורת 1,900,000 דולר.

בנק-הפועלים

קייא

49% של הסניף הקאריבי של בנק-הפועלים נמכרו ב־1978 לאמפ"ל תמורת 180 אלף דולר וכעבור 13 יום בלבד כבר הופיע עוד הרכישה בסיפרי הקונים ב־380 אלף דולר. המכירה של כמחצית הבנק בסכום מגוחך זה בוצעה שנה שרועה הבנק באי קיימאן, שבה יש פטור מוחלט ממסים, הגיע ל־530 אלף דולר. כך, שלמעשה, לא רק שהמניות נמכרו חצי-מיליון דולר, אלא, צורפה אליהן, מייד, מתנה של כמה עשרות אלפי דולרים.

בנק-כ"ד

גמ"ל-ירושלם

מגדולי הבנקים הגרמניים, מקורב למיפלה הסוציאל-דמוקרטית הגרמנית, עם מחזור ונכסים של עשרות מיליארדי מארקים. הבנק (פירוש שמו: הבנק למשק השיתופי) מעסיק 7000 עובדים וחובק כספיו וחברות-הבנות שלו עולם המהגרי-קונג (בנק פיר גמ"ל) וירטשפט פיינאנס אישישה בע"מ) עד באול (אינטר-נשינאל קואופרטיב בנק) ומתל אביב (בנק קונטיננטל, בו יש לו 49.9% עד לוסמבורג (בנק פיר גמ"ל-ירושלם) לוסמבורג).

כאשר מכר הבנק זה חבילה של עשרות אחוזים ממניות אמפ"ל, הוסבר כי בכך נפתחות אפשרויות חשובות ביותר למשק הישראלי, בין בפיתוח קשרים-סחר ובין בפתיחת קווי-אשראי בינלאומיים נוספים. למעשה, קרה ההיפך. בשנת 1979, למשל, הלוואה אמפ"ל לבנק הגרמני 30 מיליון דולר, שעה שההלוואה הגרמית של הבנק לאמפ"ל הסתפקה בחמישה מיליון דולר בלבד.

בנק-כ"ד גמ"ל

ירושלם, לוסמבורג

חברת-בת של הבנק הגרמני, המחזיקה בכרבע מניות אמפ"ל. הבנק נוסד רק בשנת 1973, עוסק בעיקר במתן הלוואות ובסחר בניירות-ערך ובעלותו (87.5%) של בנק מקומי, בנק דה לאוניון דה קואופרטייר לוסמבורג (יראס-אל) המקיים שמונה סניפים בבירת הנסיכות ובעירויותיה.

בנק, אהרן

מזכיר ההסתדרות בשנות ה־60, האיש שקירם את לוינסון בן ה־34 מתפקיד בדרג ב', כמנהל המחלקה הכלכלית של חברת-העובדים, לעמדה הבכירה של אחד משיבוע המנכ"לים של בנק-הפועלים. בקר התאכזב בתיקויות כי לוינסון וכמה צעירים מוצנחים אחרים בהנהלת הבנק

לפרשה, באומרו: "הוא (לוינסון) נהג בנו בג'נטלמניות!"

בלומנטל, נחלי

החליף את לוינסון, בשנת 1977, כשזה עבר לאמפ"ל בניירורק, בתפקיד יו"ר מועצת-המנהלים של אמפ"ל. בלומנטל, ח"כ המערך ויו"ר מועצת המנהלים של ענק חברת-העובדים כור, היה מועמד המערך בבחירות 1981 לתפקיד סגן שרהאוצר. הוא רואה-חשבון במיק צוע, קשור מאוד בלוינסון, ומעמדו בפרשה עדין במיוחד.

בנק-המיוזרח

המאחד

נחשב כנכס הריבועי בגורלו בארץ, תקיף, נמרץ ויוזם, לדעת יורע-ידבר.

מזכיר בקר תיקוה מואכזבת

היה זה הסניף הניריורקי של הבנק (ראה מיסגרת הבנק שעמד עם אמפ"ל שורכו בוצעו קניות מניות מקורבי לוינסון ואמפ"ל) ונמכרו (כיוקר, ובעיקר לבנק-הפועלים, אשר עשה מאמץ נואש לא לאבד את השליטה על אמפ"ל).

בנק-הפועלים

הבנק השני בארץ (אחרי בנק לאומי לישראל) והנחשב לאחד ממאה הבנקים הגדולים בעולם. יש לו סניפים וחברות-בנות ברחבי עולם והקונצפציה היסודית של לוינסון בניהולו היתה כי הבנק הוא מעין מדינה בתוך מדינה, לפחות במשק-הענק של העובדים: "אתם תייצרו (בתעשייה) ותגדלו (בחקלאות) ואני אטפל בצד הכספי". על רקע זה הפך לא רק לשליטה הבלתי-מערער של אימפריית בנק-הפועלים, אלא היה, למעשה, גם האיש הקובע בכל מיפעלי וחברות-העובדים והמיגור הקיבוצי. לא זאת היתה כוונתו של ברל כצנלסון כאשר יסד את הבנק לפני 62 שנה ואשר קיווה, כי כסופו של דבר, יישארו רוחי בנק-הפועלים בדי עליו — הפועלים.

בנק-הפועלים

לונדון

אחד הסניפים החוצלארציים הנכבדים של הבנק, שנהג להלוות בריבית וזלה ביותר, ולעתים, כנגד ביטחונות קלושים ביותר, לחברות פרטיות, לא-ישראליות, כמו לחברת

יראס-איי: עסקים כרגיל

בשבע שנים התקיימה בניירורק, במסגרתו של פרקלים מקומי, ישיבה של מועצת-המנהלים של החברה האמריקאית יראס-איי. בין הנושאים: עקב לוינסון, הנשיא לשעבר של יראס-איי שהסביר בשבועות האחרונים חוזר והסבר ששוב אין לו קשר כל שהוא ליראס-איי

מיכאל צור, מנהל החברה לישראל, שהשתמש, בשעתו, בשירותי-המישר של הבנקאי טיבור רוזנבאום בלונדון.

גנשר, יוסי

איש קיבוץ עמיר, עד לפני שנה האיש החוק של קיבוצי השומר הצעיר ומנהל קרן השומר הצעיר, אוהד לוינסון שהפך ליריב, כאשר לוינסון ביקש למנוע פעילות עצמאית של הקרן. השבוע בראיון עיתונאי, תקף גנשר את לוינסון: "אמר עלי שהוא עובד בבנק 19 וחצי שעות; חצי שעה הוא מנהל את הבנק 19 שעות את המדינה".

גרנית הכרמל

השקעות בע"מ

חברת-ההשקעות שהוקמה ב־1981 ושבין שמונה שותפה מגדולי דור הישראלי (כאחים דנקנר, בעלי דור (המשך בעמוד 65)

שהודת מן הבנק, בסתיו 1983, מייד אחרי שנתגלה כי אישר הלוואות של מיליוני דולרים לחברת יראס-איי, שלוינסון היה נשיאה. ברגשטיין הוא, כנראה, גם האדם שאישר את מסירת שטריה-העברה הפתוח של טכנולוגיות (שייג, למעשה, 4.625% מבעלות חברת הדלק סונול) ליראס-איי, תמורת 18 אלף דולר, ואשר יראס-איי מכרה, כעבור זמן קצר, תמורת 1,900,000 דולר.

גזית, גיורא

יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים מאז שנת 1981, כאשר יצא לוינסון, בשנית, לארצות-הברית. גזית, המכונה גזרי, היה החשב הכללי של ממשלת ישראל, שבלשון המעטה לא התפעל מן העובדות שגילה בשטח ושנשאו עליהן את טביעת-האצבעות של לוינסון. הוא יצא למילחמה-החורמה רק כאשר גילה כי אמפ"ל מספקת שירותי-גזית ליראס-איי, מה שהוכיח לו מייד את פרשת המועל

יארנו לו, אחרי סיום כהונתו כמוזכר ההסתדרות, את תפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בנק-הפועלים.

ברגשטיין, חיים

מנהל פעולות חרל של בנק הפועלים ובדחסתו של לוינסון,

יו"ר גזית מילחמת-חורמה